sports science of Ukraine. Lviv. Issue. 17, V. 4. 93–100.

24. Maksymchuk B.A. (2013). Conditions, patterns and principles that determine the students' readiness for valeological activities in the education system. Journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport). Issue 5. 58–64.

25. Maksymchuk B.A. Professional training of a specialist in the valeological industry. Zbiór raportów naukowych. «Naukowe prace, praktyka, opracowania, innowacje 2013 roku» (30.12.2013–31.12.2013). Zakopane. Część 2/2. 116–121.

26. Maksymchuk B.A. (2013). Formation of valeological-pedagogical culture of future teacher. Problems and prospects of pedagogy and psychology in modern society. Kyiv, 78–80.

27. Maksymchuk B.A. (2013). Factors of preparing the future teachers for valeological-pedagogical activities. Journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport). Issue 1. 50–57.

28. Maksymchuk B.A. (2013). Valeological culture in the future teacher' vocational training. Health pedagogy. Kharkiv, 180–184.

29. Maksymchuk B.A. (2013). Functions of valeological-pedagogical activity. Topical aspects of physical education, sports and human health. Ternopil, 30–38.

30. Shapovalova T.H. (2006). Valeological education of older adolescents in extracurricular educational institutions of the academic and naturalistic profile. PhD thesis. Kyiv, 18.

31. Hurevych R.S. (2012). Information communication competence of future masters of pedagogical education. Modern information technologies and innovative methods of studying in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems. Kiev; Vinnytsia, 31. 3–8.

32. Kolomyets A.M. Introduction of innovative methods and technologies of study in the training of a teacher of a higher school in the master's system. Modern information technologies and innovative methods of study in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems.

33. Valeology [Internet resource] Access mode: <http://bit.ly/2seJ9Mz> (accessed date: 28.04.2017). – Name from the screen.

34. Tsaregorodtsev G. I. (2005). Psychosomatic problem and its importance for understanding ways to improve human potential. The human potential of modern Russia. Moscow, 45–55.

35. Tarasenko H.S. (2015). Humanization of higher pedagogical education: creative approach. Creative pedagogy: scientific and methodological journal. Vinnytsia. Issue. 10. 128–133.

36. Shapovalova T.H. (2006). Valeological education of older adolescents in extracurricular educational institutions of the academic and naturalistic profile. PhD thesis. Kyiv, 280.

37. Apanasenko H.L. (1998). Medical valeology. Kyiv, 248.

38. Pavliuk Y.O. (2009). Olympic sport of Ukraine: method. instructions for seminars for student specialists. "Human Health". Khmelnytskyi: KhNU, 98.

39. Madzhuga A.G. (2004). Theory and practice of the formation of a student health culture in the context of a personality-centered educational paradigm. Moscow, 235–236.

40. Shevchuk O.A. (2011). Formation of the system of valeological knowledge of primary school students in the process of studying the basics of health. PhD thesis. Rivne, 217.

41. Sannikova O. P. (1995). Emotionality in personality structure. Odessa, 264.

42. Adeieva O. V. (2008). Preparation of future teachers for valeological education of pupils of general education institutions. PhD thesis. Odesa, 211.

43. The multicultural challenge in health education / by Ana Consuelo Matiella (editor). – 1 edition (January 1994). – Santa Cruz : ETR associates valeological education, 1994. – 407 p.

44. Pakushina L.Z. (2010). Development of valeological literacy of future social educators in the process of vocational training. PhD thesis. Cherkasy, 278.

45. Rozental M.M. (1963). Philosophical dictionary. Moscow, 544.

46. Ponomarenko T.M. (2005). Preparation of students of pedagogical university for valeological-pedagogical activities in the preschool education system. PhD thesis. Yuzhno-Sakhalinsk, 199.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7(127).23

УДК: 352.07+796.011.3:616.988.23

Маслова О. В.

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

ПРИНЦИПИ ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАННЯ В ПРОЦЕСІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

У концептуальному полі нашого дослідження представлено методологічну основу принципів здоров'яформування у процесі адаптивного фізичного виховання дітей з вадами слуху. Загальні принципи розглядаються нами як провідні положення, методологічні ідеї, що визначають спрямування виховного процесу формування ціннісного ставлення до здоров'я у школярів з порушеннями слуху.

Мета дослідження - визначення та узагальнення принципів здоров'яформування в процесі адаптивного

фізичного виховання дітей з порушеннями слуху як складової теоретичної основи розробленої й запропонованої до впровадження авторської концепції.

Представлені в статті результати наукових досліджень продемонстрували певний спектр наукових розробок в напрямку здійснення корекційної діяльності різними принципами в процесі адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями слуху, згідно теми 3.23: «Здоров'яформуючі технології дітей та молоді у процесі адаптивного фізичного виховання».

Ключові слова: принцип, здоров'яформування, порушення слуху, школярі, концепція, адаптивне фізичне виховання.

Маслова Елена Владимировна. Принципы здоровьесформирования в процессе адаптивного физического воспитания детей с нарушением слуха. В концептуальном поле нашего исследования представлена методологическая основа принципов здоровьесформирования в процессе адаптивного физического воспитания детей с недостатками слуха. Общие принципы рассматриваются нами как ведущие положения, методологические идеи, определяющие направления воспитательного процесса формирования ценностного отношения к здоровью у школьников с нарушениями слуха.

Цель исследования - определение и обобщение принципов здоровьесформирования в процессе адаптивного физического воспитания детей с нарушениями слуха как составляющей теоретической основы разработанной и предложенной к внедрению авторской концепции.

Представленные в статье результаты научных исследований продемонстрировали определенный спектр научных разработок в направлении осуществления коррекционной деятельности различными принципами в процессе адаптивного физического воспитания детей с нарушениями слуха, согласно темы 3.23 «Здоровьесформирующие технологии детей и молодежи в процессе адаптивного физического воспитания».

Ключевые слова: принцип, здоровьесформирование, нарушения слуха, школьники, концепция, адаптивное физическое воспитание.

Maslova Olena. Principles of health formation in the process of adaptive physical education of children with hearing impairments. In the conceptual field of our research the methodological basis of principles of health formation in the course of adaptive physical education of children with hearing impairments is presented. We consider the general principles as the leading provisions, methodological ideas that determine the direction of the educational process of forming a value attitude to health in students with hearing impairments. The purpose of the research is to define and generalize the principles of health formation in the process of adaptive physical education of children with hearing impairments as a component of the theoretical basis of the author's concept developed and proposed for implementation.

Methods and organization of research: analysis and generalization of data from special scientific and methodological literature; monitoring of information resources of the Internet; sociological methods (questionnaires); copying method; pedagogical methods (pedagogical testing, pedagogical experiment), methods of mathematical statistics.

The research was conducted on the basis of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine, as well as Special boarding schools for deaf and hearing-impaired children.

The results of scientific research presented in the article have demonstrated a certain range of scientific developments in the direction of the implementation of correctional activities by various principles in the process of adaptive physical education of children with hearing impairments, according to topic 3.23 "Health-forming technologies of children and youth in the process of adaptive physical education".

Key words: principle, health formation, hearing impairment, schoolchildren, concept, adaptive physical education.

Постановка проблеми і її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Нова українська школа визначає десять ключових компетентностей. Особливе місце займає компетентність здоров'яформування і здоров'язбереження. Це пояснюється, насамперед, тим, що стан здоров'я є показником духовного, соціально-економічного й людинобіологічного добробуту населення, рівня цивілізованості країни [Error! Reference source not found.].

Тому гуманізація освіти вимагає якісно нового підходу до потреб людини, формування стійких мотивацій до здорового способу життя, позитивної соціальної поведінки. Відтак, одним із пріоритетних напрямів діяльності школи є збереження і зміцнення здоров'я дітей та учнівської молоді, в тому числі школярів з вродженими або набутими вадами [Error! Reference source not found.].

Саме школа, як головна ланка національної системи освіти, повинна і може забезпечити таких учнів необхідною базовою теоретичною підготовкою, в тому числі, з фізичної культури, основ здоров'я, сформувати позитивне ставлення щодо збереження та зміцнення здоров'я, соціально-психологічні здоров'язбережні компетентності, стиль життя, що сприятиме саморозвитку особистості з питань використання сучасних способів оздоровлення, оволодіння необхідними руховими навичками, умінням своєчасно приймати рішення щодо запобігання шкідливим звичкам й небезпечній поведінці [Error! Reference source not found.].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукових досліджень свідчить про наявність значної кількості теоретичних і практичних напрацювань з питань здоров'я людини в різних напрямках: філософському, медико-біологічному, соціальному та психолого-педагогічному [Error! Reference source not found.].

Так, у вітчизняній педагогіці вивчаються питання щодо культури здоров'я, формування навичок здорового способу життя, екологічної освіти тощо. Серед найбільш відомих розробників цих проблем слід назвати В. Бобрицьку, О. Вакуленко,

В. Вербицького, Т. Воронцову, В. Горащука, С. Кириленко, Л. Лук'янову, С. Омельченко, В. Оржеховську, Г. Пустовіта, С. Свириденко, С. Страшка, Л. Сущенко, Т. Федорченко [].

Фахівцями медико-біологічного профілю досліджуються питання щодо стану фізичного здоров'я дітей, санітарно-гігієнічного забезпечення умов навчання і виховання, свідченням чого є праці Г. Апанасенка, О. Бердник, Г. Даниленка, І. Калиниченко, Н. Польки, І. Сергеті [Error! Reference source not found.].

В більшості сучасних досліджень проблема збереження й зміцнення здоров'я у процесі фізичного виховання розглядається щодо дітей дошкільного віку, школярів та студентів. Для процесу адаптивного фізичного виховання ці питання залишаються малодослідженими [Error! Reference source not found.].

Представлені тези обумовили актуальність проведених нами досліджень відповідно до Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2016-2020 рр., затвердженого Міністерством освіти і науки України, розробленого у Національному університеті фізичного виховання і спорту України, за темою 3.23: «Здоров'яформуючі технології дітей та молоді у процесі адаптивного фізичного виховання» (номер державної реєстрації 0116U001620).

Формулювання мети і завдань досліджень. Виходячи з вищезазначеного метою досліджень стало визначення та узагальнення принципів здоров'яформування в процесі адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями слуху як складової теоретичної основи розробленої й запропонованої до впровадження авторської концепції.

Методи та організація досліджень. Для вирішення поставленої мети дослідження нами були використані наступні методи: аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури та моніторинг інформаційних ресурсів мережі Інтернет, що в основі включили понятійно-термінологічний аналіз й теоретико-методологічний аналіз.

Виклад основного матеріалу досліджень з аналізом отриманих наукових результатів. Розробка теоретичної основи концепції здоров'яформуючих технологій в процесі адаптивного фізичного виховання дітей шкільного віку з порушеннями слуху спрямувало нас на визначення синтезованих положень принципів авторської концепції на підґрунті огляду вже дієвих принципів сучасної педагогіки, освітнього процесу і системи формування здоров'я.

Управління здоров'ям передбачає збирання та осмислення інформації (діагностику і прогнозування), прийняття рішень і їх реалізацію. Основу цієї практики складає інтегративний, холістичний підхід, який розглядає людину як цілісну систему всередині себе і зовнішнього середовища. Найперше – це формування здоров'я. Оскільки ключовими словами у визначенні здоров'я є "гармонія" та "енергетична міцність", то під формуванням здоров'я розуміють створення гармонійної, з високим енергетичним потенціалом психосоматичної системи. Тобто це постійне спрямування соматичного і психічного розвитку людини в напрямі максимальної гармонійності та енергетичної міцності його структури. Саме це відображають принципи формування здоров'я дитини: фізичного і психічного.

В свою чергу формування здоров'я дитини вже з встановленою вродженою або набутою вадою потребує особливої уваги зі сторони освітнього процесу, у тому числі у процесі адаптивного фізичного виховання (рис. 1).

Рис. 1. Методична основа принципів концепції здоров'яформуючих технологій в процесі адаптивного фізичного виховання дітей шкільного віку з порушеннями слуху

Під принципами у теорії адаптивного фізичного виховання розуміють найбільш загальні теоретичні положення, які об'єктивно відображають сутність і фундаментальні закономірності навчання, виховання та всебічного розвитку особистості. Соціальні принципи адаптивного фізичного виховання відображають педагогічні детермінанти культурного та духовного розвитку особистості та суспільства в цілому, включаючи інвалідів та осіб з обмеженими функціональними можливостями. Загальнометодичні принципи адаптивного фізичного виховання відображають особливості реалізації дидактичних принципів свідомості, активності, наочності, доступності, систематичності, міцності при формуванні знань, рухових умінь, розвитку фізичних якостей і здібностей у осіб з психічними, сенсорними, руховими порушеннями. Спеціально-методичні принципи адаптивного фізичного виховання побудовані на засадах інтеграції принципів суміжних дисциплін та законів онтогенетичного розвитку. Домінуючими ознаками є біологічні та психологічні особливості об'єкта педагогічних впливів (осіб з порушеннями

інтелекту, зору, слуху, ураженням опорно-рухового апарату), які пов'язані з руховою сферою та суттєво впливають на її розвиток [Error! Reference source not found., Error! Reference source not found.].

Огляд специфіки процесу формування культури здоров'я сучасної учнівської молоді дало змогу виділити наступні принципи: неперервності, аксиологічного підходу до розуміння здоров'я, холістичного підходу, превентивності, гуманізації, культуровідповідності, природовідповідності, урахування вікових та індивідуальних особливостей, наочного прикладу, самовиховання, морального підходу до статевого виховання, взаємодії сім'ї та школи, самореалізації [Error! Reference source not found., Error! Reference source not found.].

Принцип неперервності передбачає обов'язкове безперервне формування в учнів свідомого прагнення до збереження та зміцнення здоров'я починаючи з молодших класів і продовжуючи у основній та старшій школі. Сучасна система шкільної освіти повинна на протязі всього періоду навчання учнів бути спрямована на формування в них бережливого ставлення до власного здоров'я, а також виховувати бажання його зміцнювати протягом усього подальшого життя.

Принцип аксиологічного підходу до розуміння здоров'я пов'язано з тим, що повноцінне формування культури здоров'я школярів можливе тільки за умови їх свідомого відношення до життя [Error! Reference source not found., Error! Reference source not found.].

Принцип превентивності спрямований перш за все на попередження будь яких проявів нездорового способу життя учнів за рахунок вчасного озброєння їх переконуючою інформацією, що спонукатиме їх до формування, збереження та зміцнення власного здоров'я в усіх його аспектах. Принцип гуманізації повинен пронизувати червоною ниткою усю систему середньої освіти. Виховання в учнів високого рівня культури здоров'я, на наш погляд, не вбачається можливим без чуттєвого ставлення до кожної особистості. Таке ставлення проявляється у дбайливому відношенні до дитини, прояві до неї уваги, любові, толерантності.

Принцип культуровідповідності передбачає при формуванні культури здоров'я учнів урахування історичних особливостей свого народу, його національних традицій тощо. Формування духовного, психічного та фізичного здоров'я цілком можливо за допомогою застосування певних оздоровчих технологій, що впливають на той чи інший аспект здоров'я, або на кілька аспектів одночасно.

Принцип природовідповідності у формуванні культури здоров'я сучасної молоді передбачає розуміння дорослими, що дитина не повинна виховуватись у протидії з природою, бо вона сама є частиною природи. Формування здорової дитини не можливе без урахування особливостей, якими вона наділена, а також впливу природи на саму дитину.

Принцип урахування вікових та індивідуальних особливостей набуває надзвичайно важливого значення враховуючи специфіку виховання здорових школярів, особливо це стосується озброєння школярів певною інформацією з питань зміцнення й збереження здоров'я та підборі оздоровчих технологій, що впливають на духовний, психічний та фізичний аспект здоров'я.

Принцип наочного прикладу відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні культури здоров'я школярів, оскільки це пов'язано з тим, що учень повинен не тільки чути про необхідність ведення здорового способу життя, але й спостерігати відповідний спосіб життя на прикладі свого вчителя.

Не можна також применшувати роль принципу самовиховання у формуванні культури здоров'я школярів, оскільки без самовиховання, без бажання учня піклуватись про своє здоров'я, пізнавати себе, виявляти свої позитивні й негативні сторони неможливо спромогтися високого рівня власної культури здоров'я.

Принцип морального підходу до статтевого виховання передбачає врахування необхідності статевого виховання учнів, де особливого значення, набуває моральний підхід.

Принцип взаємодії сім'ї та школи повинен стати обов'язковим у формуванні культури здоров'я учнів. Виховання здорових школярів не повинно обмежуватись лише зусиллями загальноосвітнього закладу. Слід зазначити, що прищеплення дитині навичок здорового способу життя, формування у неї позитивного ставлення до збереження і зміцнення власного здоров'я повинно починатися саме у лоні сім'ї.

Принцип самореалізації передбачає формування в учнів перспективного планування свого життєвого шляху з урахуванням постійного удосконалення у духовному, психічному й фізичному планах. Зазначений принцип передбачає, що вчитель повинен протягом усього періоду навчання учнів у школі спрямовувати їх на постійне самовдосконалення, прагнення реалізувати себе у житті, ставити перед собою мету та досягати її.

Серед принципів створення здоров'яформуючого освітнього середовища нами були виокремлені: принцип не завдання шкоди; принцип пріоритету дієвої турботи про здоров'я учнів і педагогів (тобто що усе відбувається в освітній установі – від розробки планів до перевірки їх виконання, включаючи проведення уроків, організацію позаурочної діяльності учнів, підготовку педагогічних кадрів, роботу з батьками та ін. оцінюється з позиції впливу на психофізіологічний стан і здоров'я учнів і вчителів; принцип триєдиного уявлення про здоров'я (єдність фізичного, психічного і духовно-морального здоров'я); принцип безперервності й наступності (здоров'язбережувальна робота проводиться в школі щодня і на кожному уроці з обов'язковим обліком того, що вже було зроблене раніше у рамках організаційних заходів і безпосередньо в навчально-виховній роботі); принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями (питання здоров'я включені в зміст навчальних програм, забезпечений здоров'язбережувальний характер (результат) проведення процесу навчання); принцип відповідності свідомості й організації навчання віковим особливостям учнів.

В основі принципів здоров'язбережувальної педагогіки лежать медико-гігієнічні й фізкультурно-оздоровчі технології та технології забезпечення безпеки життєдіяльності. Це сукупність прийомів і методів організації навчально-виховного процесу, безпечного для здоров'я учнів і вчителів.

Питаннями сприяння підвищенню мотивації формування здоров'я та забезпечення здорового способу життя стали предметом досліджень багатьох учених. Як зазначають дослідники, процес сприяння покращенню здоров'я базується на

певних принципах: принцип емансипації (самовизначення у питаннях здоров'я і орієнтований на позитивний результат); принцип активізації потенціалу (встановлення контролю людини над власною свідомістю та способом життя, розширення можливостей життєвого самовизначення людини); принцип участі (активні законні дії громадян, спрямовані на сприяння реалізації прав людини на здоров'я і досягнення загального благополуччя); принцип участі (залучення особи, груп, громади до процесу планування, підготовки та проведення оцінки певних програм і заходів сприяння здоров'ю); принцип надання можливостей сприяння самопомозі (створення умов, що дають індивіду не просто можливість упевненого існування, а й відкривають йому можливості для навчання і розвитку); принцип мережевої взаємодії (взаємодія між окремими особами); принцип партнерства (сприяння здоров'ю повинно бути цілісною системною діяльністю усіх інститутів суспільства і громадян)

Висновки. Актуальність проблеми здоров'яформування у процесі адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями слуху зумовлює необхідність пошуку відповідей на низку запитань щодо визначення концептуальних положень, якими доцільно керуватися під час організації навчально-виховного процесу як у спеціалізованих навчальних закладах, так і у загальноосвітніх закладах середньої освіти, поєднання можливостей змісту, методів і засобів адаптивного фізичного виховання у контексті формування ціннісного ставлення школярів до власного здоров'я.

Указані теоретичні та практичні питання акумулюються в концепції нашого дослідження, в основу якої покладені фундаментальні положення філософії, психології та педагогіки, зокрема теорій пізнання, цінності, ставлення, систем навчання й виховання, що і знайшли своє відображення у даній роботі.

Перспективою подальших досліджень є необхідність вивчення можливості адаптації розроблених нами засобів здоров'яформування у процес адаптивного фізичного виховання дітей з порушеннями слуху спираючись на визначені принципи авторської концепції.

Література

1. Кашуба В.О., Маслова О.В., Ричок Т.М. Технологія корекції фізичного стану школярів з вадами слуху в процесі фізичного виховання / В.О. Кашуба, О.В. Маслова, Т.М. Ричок // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2018. - № 2. – С. 42-48.
2. Колишкін О.В. Корекція рухових порушень дітей старшого шкільного віку з розладами слуху засобами адаптивного фізичного виховання : авторефер. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.03. «Корекційна педагогіка» / О. В. Колишкін. – Суми, 2004. – 20 с.
3. Ляхова І.М. Порівняльна оцінка рівня фізичного здоров'я слабчучих і чутих дітей шкільного віку / І. М. Ляхова // Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі. - К. : Знання, 2002. - С. 165-170.
4. Маслова О.В., Гопей М.М. Обґрунтування необхідності розробки інноваційних технологій для оптимізації процесу фізичного виховання дітей з вадами слуху / О.В. Маслова, М.М. Гопей // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2017. - № 3. – С. 78-85.
5. Форостян О.І. Теоретико-методичні засади адаптивного фізичного виховання підлітків з порушеннями слуху / О.І. Форостян// Наука і освіта. – 2015. - № 5. – С. 128-133.
6. Kashuba Vitaliy, Maslova Olena Prerequisites for the development of the concept of health-forming technologies in the process of adaptive physical education of school-age children with hearing impairment / Vitaliy Kashuba, Olena Maslova // Journal of Education, Health and Sport formerly Journal of Health Sciences. – 2017. - № 3. - P. 824-834.
7. Futornyi Serhii, Maslova Olena, Shmatova Olena, Osadcha Oksana, Rychok Tatiyana, Hopey Maksym, Tarnavskiy Artur Modern aspects of the ecological culture implementation in the physical education process of different population groups / Serhii Futornyi, Olena Maslova, Olena Shmatova, Oksana Osadcha, Tatiyana Rychok, Maksym Hopey, Artur Tarnavskiy // Journal of Physical Education and Sport (JPES). – 2020. - № 20 (1). – P. 348 – 353.
8. Kashuba, V., Futornyi, S., Andrieieva, O., Goncharova, N., Carp, I., Bondar, O., & Nosova, N. Optimization of the Processes of Adaptation to the Conditions of Study at School as a Component of Health Forming Activities of Primary School-Age Children / V. Kashuba, S. Futornyi, O. Andrieieva, N. Goncharova, I. Carp, O. Bondar, N. Nosova // Journal of Physical Education and Sport (JPES). – 2018. - №18 (4). – P. 2515.
9. Goncharova N.M.. Preconditions of the concept of health forming technologies in the process of physical education of primary school-aged children // Health, sport, rehabilitation. – 2018. – V. 4. – №. 2. – P. 22-27.

Reference

1. Kashuba V.O., Maslova O.V., Richok T.M. (2018) "Technology of physical condition correction for schoolchildren with hearing impairments in the process of physical education", Theory and methods of physical education and sports, no 2, pp. 42-48.
2. Kolishkin, O.V. (2004). "Correction of impellent infringements of children of the senior school age with dissonances of hearing means of adaptive physical training", Extended abstract of candidate's thesis, Sumi, 20 p.
3. Lyakhova, I.M. (2002). "The comparative estimation of level of physical health of hard of hearing and hearing children of school age". Didactic and socially-psychological aspects of correctional work at special school: academic journal, 4, 165-170.
4. Maslova, O.V., Gopei, M.M. (2017) "Substantiation of the need to develop innovative technologies for optimizing the process of physical education of children with hearing impairments", Theory and methods of physical education and sports, no 3, pp. 78-85.
5. Forostyan, O.I. (2015) "Theoretical and methodical principles of adaptive physical education of adolescents with hearing impairment", Science and Education, no 5, pp. 128-133.
6. Kashuba Vitaliy, Maslova Olena (2017) "Prerequisites for the development of the concept of health-forming technologies in the process of adaptive physical education of school-age children with hearing impairment", Journal of Education, Health and Sport formerly Journal of Health Sciences, no 3, pp. 824-834.

7. Futornyi Serhii, Maslova Olena, Shmatova Olena, Osadcha Oksana, Rychok Tatiyana, Hopev Maksym, Tamavskiy Artur (2020) "Modern aspects of the ecological culture implementation in the physical education process of different population groups", Journal of Physical Education and Sport (JPES), no 20 (1), pp. 348 – 353.
8. Kashuba, V., Futornyi, S., Andrieieva, O., Goncharova, N., Carp, I., Bondar, O., & Nosova, N. (2018) "Optimization of the Processes of Adaptation to the Conditions of Study at School as a Component of Health Forming Activities of Primary School-Age Children", Journal of Physical Education and Sport (JPES), no 18 (4), pp. 2515.
9. Goncharova N.M.. (2018) "Preconditions of the concept of health forming technologies in the process of physical education of primary school-aged children", Health, sport, rehabilitation, V. 4, no. 2, pp. 22-27.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2020.7(127).24
УДК: [378.095:378.172/612]-057.875

¹Масляк І.П., ²Берлова К.О.
¹кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор;
²здобувач II (магістерського) рівня вищої освіти
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків

СТАН КАРДІОРЕСПІРАТОРНОЇ СИСТЕМИ ТА РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І-II РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ

У статті надано результати визначення стану кардіореспіраторної системи та рівня фізичної підготовленості студентів 1 курсу Житлово-комунального коледжу.

В результаті проведених досліджень у студентів визначено «нижче за середній» рівень функціонування кардіореспіраторної системи. У статевому аспекті показники стану кардіореспіраторної системи юнаків, в основному, вищі, ніж дівчат. Виняток складають результати вимірювання систолічного артеріального тиску, де спостерігається протилежна тенденція - показники дівчат вищі за результати юнаків. При цьому, зазначені відмінності вірогідні лише в показниках стану дихальної системи ($p < 0,05$; $0,001$). В показниках діяльності серцево-судинної системи розрізнення не достовірні ($p > 0,05$).

Дані проведених досліджень свідчать про «середній» рівень фізичної підготовленості у юнаків, який в середньому дорівнює оцінці «добре» та «достатній» рівень у дівчат, який в середньому дорівнює оцінці «задовільно». У статевому аспекті показники фізичної підготовленості юнаків достовірно вищі, ніж у дівчат ($p < 0,001$). Виняток складають показники розвитку гнучкості, де результати дівчат вищі, ніж юнаків, але не достовірно ($p > 0,05$).

Таким чином, результати дослідження свідчать про доцільність впровадження в процес фізичного виховання студентів 1 курсів закладів вищої освіти I-II рівня акредитації спеціальних фізичних вправ, спрямованих на підвищення функціонального стану кардіореспіраторної системи та розвиток основних фізичних якостей.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, фізичне виховання, фізичні якості, функціональні системи організму.

Масляк Ирина Павловна, Берлова Екатерина Олеговна. Состояние кардиореспираторной системы и уровень физической подготовленности студентов учреждений высшего образования I-II уровня аккредитации.

В статье представлены результаты исследования состояния кардиореспираторной системы и уровня физической подготовленности студентов 1 курса Жилищно-коммунального колледжа.

В результате проведенных исследований у студентов определено «ниже среднего» уровень функционирования кардиореспираторной системы. В половом аспекте показатели состояния кардиореспираторной системы юношей, в основном, выше, чем девушек. Исключение составляют результаты измерения систолического артериального давления, где наблюдается противоположная тенденция - показатели девушек выше результатов юношей. При этом указанные различия достоверны лишь в показателях состояния дыхательной системы ($p < 0,05$; $0,001$). В показателях деятельности сердечно-сосудистой системы различия не достоверны ($p > 0,05$).

Данные проведенных исследований свидетельствуют о «среднем» уровне физической подготовленности у юношей, который в среднем равен оценке - «хорошо» и «достаточный» уровень у девушек, который в среднем равен оценке «удовлетворительно». В половом аспекте показатели физической подготовленности юношей достоверно выше, чем у девушек ($p < 0,001$). Исключение составляют показатели развития гибкости, где результаты девушек выше, чем юношей, однако не достоверно ($p > 0,05$).

Таким образом, результаты проведенных исследований свидетельствуют о целесообразности внедрения в процесс физического воспитания студентов 1 курсов высших учебных заведений I-II уровня аккредитации специальных физических упражнений, направленных на повышение функционального состояния кардиореспираторной системы и развитие основных физических качеств.

Ключевые слова: соискатели высшего образования, физическое воспитание, физические качества, функциональные системы организма.

Masliak I., Berlova Y. The state of the cardiorespiratory system and the level of physical fitness at students of institutions of higher education of the I-II level of accreditation. The article provides the results of determining the state of the cardiorespiratory system and the level of physical fitness of the 1st year students of The Housing and Communal College.

As a result of the conducted research, "below the average" level of functioning the cardiorespiratory system was defined at students. So, measures of the functional state of the respiratory system (Skibinski index) when compared with the assessment scale